

Rambøll Norge AS
Att: Henning Larsen
Postboks 427 Skøyen
0213 OSLO

Fjord Stranda og Sykkylven kommuner Møre og Romsdal - Uttalelse til varsel om oppstart av planarbeid og høring av planprogram - Felles Sjøarealplan

Vi viser til oversendelse datert 21.12.2021 angående varsel om oppstart og offentlig ettersyn av planprogram for «*Felles Sjøarealplan for Fjord, Stranda og Sykkylven kommune*».

Fiskeridirektoratets rolle i planarbeidet

Fiskeridirektoratet har som formål å fremme lønnsom og verdiskapende næringsaktivitet gjennom bærekraftig og brukerrettet forvaltning av marine ressurser og marint miljø. Samfunnsoppdraget overlapper i stor grad med FNs bærekraftsmål nummer 14 «Bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer bærekraftig utvikling». Vi skal ivareta fiskeri- og havbruksnæringens interesser i planarbeidet, herunder ivaretagelse av marint biologisk mangfold, ved å tilstrebe en balansert og bærekraftig utnyttelse av kystsonen. Planansvarlig har plikt, etter plan- og bygningsloven, å legge til rette for medvirkning, og Fiskeridirektoratet sine regioner har plikt til å delta.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Regjeringen vil legge til rette for økt verdiskaping og arbeidsplasser basert på havets ressurser, og for forutsigbar og bærekraftig vekst i oppdrettsnæringen. De nasjonale forventningene skal følges opp i kommunenes planarbeid. Forventningene ligger til grunn for Fiskeridirektoratets medvirkning i planleggingen.

Planstatus

Alle de tre kommune har arealdeler som omfatter sjøområdene. Fjord kommune har gamle gjeldende planer fra tidligere Stordal og Norddal kommuner, vedtatt henholdsvis i 2003 og 2009. Arealdelen til Sykkylven kommune ble vedtatt i 2013, og til Stranda kommune i 2021.

Vurdering av planprogrammet

Planprogrammet er kortfattet og greit disponert. Det beskriver blant annet formålet med planarbeidet, nasjonale, regionale og lokale føringer og forventninger for planarbeidet, KU-temaer, samt planprosessen med organisering, fremdriftsplan og opplegg for medvirkning. FNs bærekraftsmål med prinsipper fra disse som er særlig relevant for planarbeidet er også omtalt.

Vi registrerer at Fiskeridirektoratet og representanter for fiskeri- og akvakulturnæringen ikke er omtalt som deltakere i planprosessen i kapittel 3.2. Dette finner vi underlig siden fiskeri- og akvakulturnæringen representerer mange og viktige brukere av sjøareal. Vi er også en sektormyndighet som skal ivareta fiskeri- og akvakulturnæringens interesser i planarbeidet. Planlegging av sjøarealene legger premisser for disse næringene. Å sikre næringene gode betingelser og tilstrekkelig areal for ivaretagelse og utvikling gjennom tidlig og aktiv medvirkning i planleggingsprosesser er derfor et prioritert område for fiskerimyndighetene. Dette gjøres i første rekke ved at både vi, akvakulturaktører og fiskarlag lokalt og regionalt deltar i planleggingsprosessen, inngår i referansegrupper/ressursgrupper, og gis anledning til å legge frem synspunkt og definere hvilke behov de har for areal i dag og i fremtiden.

Det er derfor viktig at kommunene sikrer god medvirkning i planarbeidet fra sentrale sektormyndigheter, samt lokalt, regionalt og nasjonalt næringsliv ved at man blant annet aktivt tar kontakt med representanter fra disse, for eksempel fiskeri- og akvakulturnæringen samt ulike produksjonsbedrifter.

I kapittel 1.2 "*Premisser for planarbeidet*" omtales blant annet »Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023«. I lys av nasjonale forventninger til «Bærekraftig areal- og samfunnsutvikling» bør det legges til rette for utvikling av ny og eksisterende næringsvirksomhet både på land og sjø, inkludert havbruk og landbasert akvakultur. En mer samordnet arealplanlegging skal også medvirke til å sikre natur-, kultur-, landskaps- og landbruksverdier, samt areal til rekreasjon og friluftsliv.

Etter vår vurdering kommer eventuelle behov for utredninger dårlig frem i planprogrammet, og kan med fordel formuleres tydeligere dersom det er aktuelle tema det vurderes spesielt for.

Kapittel 2.1 «*Næringsliv og næringsutvikling*» og 2.3 «*Naturmiljø og biologisk mangfold*» signaliserer et viktig behov for å avklare verdien av og vurdere ulike fiskeriinteresser, akvakulturinteresser og biologisk mangfold opp mot andre interesser i planområdet. Likeså hvilke former for akvakultur som er aktuelle i planområdet.

Generelt er det i de fleste kystkommuner behov for å utrede hvordan kommuneplanens arealdel kan legge til rette for vekst i akvakulturnæringen. I den forbindelse er konkrete utredningsbehov som bør omtales tydelig i planprogrammet følgende;

- Har eksisterende akvakulturanlegg planavklart nok egnet areal, tilpasset blant annet den teknologiske utviklingen i næringen, eller bør det gjøres planjusteringer rundt anleggene?
- Hvilket areal kan være egnet for nye akvakulturanlegg, inkludert satsing på nye arter/artsgrupper i sjø, blant annet dyrking av alger, pigghuder og tunikater, samt landbasert akvakultur?

Vi tilrår at representanter for akvakulturnæringen i planprosessen blir bedt om å komme med innspill om disse to punktene.

Generelle innspill til arbeidet med felles sjøarealplan

Det er svært positivt at de tre deltakende kommunene har igangsatt arbeid med en interkommunal sjøarealplan. Planene for sjøområdene til Fjord kommune (tidligere Stordal og Norddal kommuner) er gamle, og gjeldende plan for Sykkylven kommune er også av eldre dato. Disse har behov for revidering og oppdatering for blant annet å tilpasse avsatte områder etter dagens bruk, behov og eksisterende kunnskap. Det er også nødvendig å oppdatere kartet for sjøområdene med ny informasjon.

Første fase av kartleggingsarbeidet av kystnære fiskeridata i Møre og Romsdal fylke ble sluttført i alle kommuner i 2010. Fase to med ny gjennomgang, revisjon og oppdatering ble gjennomført i de tre deltakende kommunene i desember 2019. For disse kommunene foreligger data for aktive og passive redskap, kaste- og låssettingsplasser, og gyte- og oppvekstområder.

Ved utarbeidelse av nye planer for sjøområdene eller rullering forutsetter vi generelt at kommunene vurderer og benytter registrerte og tilgjengelige data og opplysninger når det gjelder fiskeriinteressene (for eksempel viktige gyte- og oppvekstområder, kaste- og låssettingsplasser, fiskefelt og viktige områder for biologisk mangfold i sjø m.v.). Dette for at man i framtiden i størst mulig grad skal kunne unngå interessekonflikter mellom fiskeriinteresser og f.eks. turisme, fritidsbebyggelse, kommunale avløp, akvakultur eller andre nærings- og utbyggingsformål i strand- og kystsonen.

All ny arealbruk i sjøområdene må vurderes ut fra virkningene på de marine ressursene og fiskeri- og akvakultur næringens behov i kommunene. Fiskeridirektoratet region Midt skal ivareta de marine ressursene i regionen, samt bidra til at fiskeri- og akvakultur næringen i regionen får gode rammevilkår.

Vi er opptatt av at kommunene ser sammenhengen mellom bruk av land og sjø i alt kommuneplanarbeid. Dette mener vi vil bidra til å redusere konflikter i sjø og sjønære områder, og gi en mer forutsigbar utvikling. Ofte vil planlegging av industri-, nærings- og bo- og hytteområder nær sjøen generere behov for å benytte sjøareal til blant annet avløp, vannforsyning, havneområde, småbåthavn og marinaanlegg. Der slike tiltak kommer i eller i nærheten av viktige områder for fiskeri, akvakultur eller marint biologisk mangfold, kan dette medføre økt konfliktpotensial. Lokalisering og tilrettelegging for slike områder bør være en sentral del av en strategi for beskyttelse og bruk av strandsonen og sjøområdene.

Vi vurderer de nasjonale forventningene og FNs 17 bærekraftsmål som svært viktige, og som en sentral del av grunnlaget for all samfunns- og arealplanlegging. Det er derfor positivt at planprogrammet har omtalt disse, og på en god måte beskrevet konkrete prinsipper fra bærekraftsmålene som har særlig relevans for planarbeidet.

Det bør generelt være en målsetting i planarbeidet om at de marine arealene skal ivaretas på samme måte som landarealene når det gjelder naturmangfold. Det vil dermed være i tråd med planprogrammets fokus på FNs bærekraftsmål, og da spesielt nummer 14. Liv under vann.

Etter vår vurdering vil det være både positivt og nødvendig å sikre naturmangfold gjennom arealdelen med for eksempel hensynssoner med egne bestemmelser og retningslinjer. Det er viktig å vise at kommunene både har land- og sjøarealer, og er forpliktet til å ivareta naturmangfoldet i hele kommunens areal.

Fiskeri- og akvakulturinteresser i kommunene

Fiskeridirektoratets kartløsning [Yggdrasil](#) inneholder data om blant annet kystnært fiskeri, akvakulturlokaliteter og marint miljø. Vi oppfordrer kommunen til å bruke kartverktøyet aktivt i planleggingen av sjøarealene. Kartvisningen «Plan og sjøareal» er tilpasset arealplanlegging. Datasett kan også lastes ned fra nettstedet.

Vi omtaler først de mer generelle innspillene innenfor hvert av våre ansvarsområder, deretter kommer de mer spesifikke og konkrete for hver enkelt kommune.

Kystnært fiskeri

De aller fleste av våre fiske- og skalldyrarter har gyte- og oppvekstplasser i de nære kystområdene. Slike plasser kan ha stor betydning for rekrutteringen til de lokale bestandene. Havforskningsinstituttet (HI) kan blant annet dokumentere at kysttorsk kan være genetisk forskjellig fra en fjord til en annen, og spesielt tilpasset den fjorden de lever i. Dette betyr at dersom gyte- og eller oppvekstområdene til kysttorsken i en fjord blir skadet eller ødelagt, kan det få alvorlige følger for fjordens torskebestand. Viktige gytefelt er ofte sammenfallende med viktige bruksområder for fiskerinæringen. Fiskerimyndighetenes målsetning er å sikre at fiske- og skalldyrbestandene blir forvaltet på en bærekraftig måte, og på en måte som tar hele det marine økosystemet i betraktning.

I det forrige dokumentet "Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging" vedtatt ved kongelig resolusjon 12. juni 2015 sies det at "*Tilgjengelig kunnskap tas aktivt i bruk og samlede virkninger synliggjøres og tas hensyn til*". I gjeldende nasjonale forventninger vedtatt ved kongelig resolusjon 14. mai 2019 sies det at "*Fylkeskommunene og kommunene baserer samfunns- og arealplanleggingen på et oppdatert kunnskapsgrunnlag og har tilgang til nødvendig plankompetanse*". Nødvendig kartlegging og vurdering av disse verdiene inngår i planleggingen, og er sentrale momenter i forhold til forventningsdokumentets spesifiserte oppgaver og interesser, og opplistede tema.

Med bakgrunn i dette mener Fiskeridirektoratet at de data og den kunnskap som er fremskaffet under prosjektet med kartlegging av kystnære fiskeridata er svært viktige elementer i arealplanleggingen av sjøområdene. De viktigste dataene ut fra en verdivurdering må derfor vurderes og tas inn i det interkommunale arbeidet med sjøarealplanen. Sett i lys av klimaperspektivet er det også viktig å ivareta viktige tilgjengelige fiskefelt nær kysten slik at det blir kortest mulig avstand til fiskefeltene.

Ved utarbeidelse av felles sjøarealplan forutsetter vi derfor at kommunene vurderer og benytter kjente data og opplysninger når det gjelder fiskeriinteressene (for eksempel viktige fiskefelt, gyte- og oppvekstområder for fisk, kaste- og låssettingsplasser og biologisk mangfold). Dette for at man i framtiden i størst mulig grad skal kunne unngå interessekonflikter mellom fiskeriinteresser og for eksempel turisme, kommunale avløp, utslipp, akvakultur, fritidsbebyggelse eller andre utbyggingsformål i sjø og strandsonen.

På generelt grunnlag ber vi om at det legges til rette for at fiske kan utføres uten at annen arealbruk kommer til hinder for dette. Fiske kan i mange tilfeller kombineres med annen type arealbruk, men i enkelte sjøområder kan faste installasjoner som eksempelvis flytebrygger, akvakulturanlegg og fortøyningsystem være til hinder for utøvelse av fiske. Konfliktpotensialet med annen arealbruk må derfor vurderes på bakgrunn av hvilken type fiskeri som foregår i området.

Bevaring av nasjonalt og vesentlig regionalt viktige områder for aktive- og passive redskap er nødvendig for å ivareta fiskernes interesser. Vi tilrår generelt at viktige gyte- og oppvekstområder, kaste- og låssettingsplasser og områder for aktive og passive redskap (f.eks. not-, rekestrål-, snurrevad- og industristrålfelt) tas inn i det juridisk bindende plankartet og inngår i flerbruksformål som inkluderer fiske, eller i særlige tilfeller avsettes spesielt som enbruksområder med arealformål "Fiske" (F). Dette blant annet fordi vi i viktige registrerte gyteområder/gytefelt, som også ofte er viktige fiskeområder, i hovedsak har tilrådd avslag på enkelte typer akvakultursøknader, samt for å ivareta viktig marint biologisk mangfold. Vi finner det derfor naturlig at disse avsettes som områder uten akvakultur der de er registrert. Den samme begrunnelsen gjelder delvis for avsetting av nasjonalt og vesentlig regionalt viktige områder for aktive og passive redskap, og viktige kaste- og låssettingsplasser. Viktige regionale og/eller nasjonale områder for marint biologisk mangfold må også ivaretas.

Det kan være et alternativ å utarbeide temakart for å sikre både denne type aktivitet og andre sentrale plantema, noe som i enkelte tilfeller kan være en tilfredsstillende løsning. Utarbeidelse av temakart kan løse mange konflikter, likeså være en viktig del av planprosessen. Men dersom temakart velges, må kommunene ta høyde for at disse ikke er juridisk bindende på samme måte som plankartet vil være. Dersom temakart benyttes kan det være viktig at det er knyttet retningslinjer til disse i planbestemmelsene.

Alt fiske i sjøen blir regulert gjennom havressursloven med unntak av fiske etter villaks. I planlegging etter plan- og bygningsloven er det §11-7 nr. 6 *Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsoner* som benyttes for å fastsette arealbruk for fiske i sjøområdene. «Fiske» er definert blant underformålene i §11-7 nr. 6 og kan enten benyttes som formål alene, eller i kombinasjon med en eller flere av de andre arealbruksformålene som er definert under §11-7 nr. 6.

Det kan nevnes at på bakgrunn av kystnære fiskeridata har flere kommuner formulert bestemmelser til arealformål i § 11-7 nr. 6. Det er for eksempel sagt at *"I fiskeområdene skal fiskeriinteressene veie tyngst og være avgjørende for tillatelser og tiltak"*. Dette er en totalvurdering som må gjøres i den enkelte kommune.

Et annet eksempel på bestemmelse til underformål fiske (enbruk fiske, som kan gjelde både aktive og passive redskaper) er:
«I områdene er fiske prioritert foran annen bruk. Innenfor områdene er det ikke tillatt med tiltak som hindrer eller er til ulempe for fiske» (pbl. § 11-11 nr. 3).

Videre er følgende et eksempel på bestemmelse for låssettingsplasser (underformål fiske, enbruk):
«Områdene blir brukt til låssetting. I områdene er fiske prioritert foran annen bruk. Innenfor områdene er det ikke tillatt med tiltak som hindrer eller er til ulempe for fiske» (pbl. § 11-11 nr. 3).

Akvakultur

Akvakulturvirksomhet blir regulert gjennom akvakulturloven. Et av vilkårene som må være oppfylt ved tildeling av akvakulturtillatelse, er at tiltaket ikke er i strid med vedtatte arealplaner eller vernetiltak. I plan- og bygningsloven er akvakultur definert blant formålene under §11-7 nr. 6, og kan enten benyttes som formål alene eller i kombinasjon med en eller flere av de andre arealbruksformålene som er definert her. §11-11 nr. 3 gir hjemmel til å lage bestemmelser til hvordan akvakultur kan etableres på overflaten, i vannsøylen og på bunnen. Det er videre

anledning til å ha bestemmelser om hvilken artsgruppe eller arter av akvakultur som enkeltvis eller i kombinasjon kan etableres jf. §11-11 nr. 7.

Akvakultur er en svært dynamisk næring. Driftskonsepter, teknologi, offentlige reguleringer og type akvakulturvirksomhet påvirker hvilke sjøarealer som vurderes som egnet. Mattilsynets krav til avstand mellom ulike lokaliteter varierer etter type virksomhet, størrelse på lokaliteten m.m. Disse rammebetingelsene er i endring og dette kompliserer vurderingen av hva som anses som egnede og tilgjengelige sjøarealer for akvakulturvirksomhet.

Akvakulturnæringen er derfor avhengig av en annen arealfleksibilitet sammenlignet med aktiviteter på land, avhengig av at egnede arealer er tilrettelagt i plansammenheng for akvakulturvirksomhet, og at disse arealene er tilstrekkelig store til den ønskede virksomhet. En sentral målsetting ved planlegging av sjøarealet bør ta sikte på at potensialet for akvakultur skal kunne utnyttes optimalt, samtidig som andre samfunnshensyn ivaretas. Muligheten for etablering av akvakulturvirksomhet må derfor ikke ekskluderes fra store sjøområder uten at det foreligger andre mulige berørte og mer tungtveiende arealinteresser.

I gjeldende nasjonale forventninger fremgår blant annet regjeringens forventninger for akvakulturnæringen som: *"Fylkeskommunene og kommunene avsetter tilstrekkelig areal til ønsket vekst i oppdretts- og havbruksnæringen gjennom oppdaterte planer, som også ivaretar miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Strategier for utvikling av havbruk utenfor kysten inngår i planene"*.

I St.meld. nr. 48 (1994–1995), "Havbruk - en drivkraft i norsk kystnæring" heter det: *"Arealbrukskategorier som utestenger oppdrett bør brukes med forsiktighet og etter at konfliktpotensialet er vurdert konkret"*.

Tilgang til tilstrekkelige og egnede arealer har vært løftet fram som et viktig mål i arbeidet med å sikre en bærekraftig vekst og utvikling av havbruksnæringen, jf. St.mld. nr. 48 (1994–1995), St.mld. nr. 19 (2004–2005) og «Strategi for en konkurransedyktig norsk havbruksnæring» (2007). I sistnevnte sies det at Regjeringen vil *"bidra til at havbruksnæringen får god tilgang på areal i kystsonen og at deres arealutnyttelse blir best mulig"*. Gode og oppdaterte kommunale planer for sjøområdene vil være et viktig verktøy for å nå dette målet. Kommunale planer har også vært pekt på som et sentralt virkemiddel for å sikre en miljøvennlig arealdisponering, og for å bidra til å avklare kryssende interesser i kystsonen.

I Ot.prp. nr. 61 (2004–2005) om Lov om akvakultur (akvakulturloven) går det også frem at *"Tilgang på areal er ett viktig element for videre vekst i akvakulturnæringen. Tilgangen kan økes ved å få nye arealer avsatt til akvakultur og ved å effektivisere bruken av eksisterende areal. Loven skal fremme dette hensynet gjennom en bred interesseavveining i forhold til andre brukerinteresser i kystsonen der det legges vekt på god sameksistens"*.

Generelt er potensialet for framtidig akvakulturvirksomhet i mange områder ikke optimalt utnyttet. Selv om akvakultur eventuelt ikke er representert eller representerer en liten næring, påligger det den aktuelle kommune et ansvar til å forvalte det sjøarealet som finnes på en måte som er i tråd med overordnede føringer. I prinsippet bør akvakultur inngå som arealbrukskategori i områder der akvakultur ikke medfører reell konflikt med ett eller flere av de andre formålene.

Det kan fremover bli aktuelt med andre typer akvakultur enn det som er etablert og som vi i hovedsak kjenner til i dag. Vi minner derfor om at det i lov om akvakultur § 2 *Saklig virkeområde*, er beskrevet at loven gjelder produksjon av akvatiske organismer (akvakultur).

Med akvatiske organismer forstås vannlevende dyr og planter, og omfatter dyrking av både planter, alger, skalldyr og oppdrett av fisk. Det innebærer at kommunene bør vurdere mulighetene for akvakulturvirksomhet også for andre alternativer enn fisk og skalldyr, for eksempel alger, planter, pigghuder og tunikater. Følgelig er det positivt at dette er noe omtalt i planprogrammets kapittel 2.1 «Næringsliv og næringsutvikling».

Fiskeridirektoratet region Midt ser det generelt som nødvendig at det blir satt av tilstrekkelig sjøareal som sikrer etablering, drift og utvikling for akvakulturvirksomhet, og for akvakulturlokaliteter som er godkjent etter lov om akvakultur (akvakulturloven). Områder for akvakultur må avsettes som akvakulturområde alene eller som kombinert formål i sjø (SOSI-kode 6800) der akvakultur inngår. Områdene må være så store at tillatelsene blir sikret tilstrekkelig areal for mindre utvidelse og justering, slik at man unngår søknad om dispensasjon fra sjøarealplanen.

Områder som avsettes i planen til akvakultur (A) må strekkes ut i sjøen. Vi anbefaler normalt minimum 800–1000 meter i utstrekning fra land, dersom dette ikke kommer i konflikt med viktige bruksområder, ankringsområder, skipsleder eller lignende. Akvakulturanlegg for fisk i sjø vil ha fortøyninger som strekker seg langt ut over det synlige anlegget. Lengde på fortøyninger vil være avhengig av dybde og strøm på lokaliteten, samt krav til et rømmingssikkert anlegg. Kommunene må derfor ta høyde for dette ved at en enten setter av tilstrekkelig store areal til at fortøyningssystemet kan inkluderes i området, eller ved at en i retningslinjene til planen presiserer bruken av vannsøyle og bunn ved at fortøyningene kan ha en utstrekning ut over akvakulturområdet på vannflaten.

Naturmiljø og biologisk mangfold

Kystsonen er svært verdifull og attraktiv for rekreasjon og næringsvirksomhet, men er samtidig veldig sårbar. En forutsetning for kystsonens verdi er at den er ren, levende og mangfoldig. Grundig planlegging er en forutsetning for at menneskelig aktivitet i så liten grad som mulig skal påvirke kystsonen og livet i sjøen negativt. Dette er spesielt viktig ved bl.a. planlegging av hytte- og boligtomter på land i tilknytning til sjø, småbåthavner, havneanlegg, industriområder og avløpsnett, samt både permanente og midlertidige tiltak i sjø som eksempelvis akvakultur, mineralutvinning, uttak av skjellsand, oppankringsområder, sprenging, mudring, utfylling og dumpingsområder.

Marine naturtyper inkluderer blant annet korallforekomster, ålegressenger, større taeskokogforekomster, skjellsand, poller, bløtbunnsområder i strandsonen, sterke tidevannsstrømmer, spesielt dype fjorder, fjorder med naturlig lavt oksygeninnhold i bunnvannet, større kamskjellforekomster og littoralbasseng. I tillegg er det tre nøkkelområder for spesielle arter som er viktige. Dette er gyteområder for fisk, østersforekomster og løstliggende kalkalger. Innenfor planens virkeområde er det flere områder som har kjente forekomster av en eller flere av disse naturtypene og nøkkelområdene. Vi mener at sikring av slike områder medfører at man får oversikt over verdifulle områder der verdiene for naturmangfold, naturområder, kulturmiljø og landskap kan kartlegges og verdisettes.

Et virkemiddel for å ivareta de levende marine ressursene er å benytte hensynssoner som viser hensyn og restriksjoner som har betydning for bruken av et område. Et eksempel på slik bestemmelse er vern av naturmiljø (biologisk mangfold) jf. pbl. § 11-8 bokstav c. Svært viktige naturtyper fra kartlegging og verdifastsetting av naturtyper i kommunene kan vises på plankartet med hensynssone. Til hensynssonene kan man fastsette hvilke forskrifter og retningslinjer som gjelder eller skal gjelde i medhold av andre lover for å ivareta det hensynet sonen viser. Innenfor disse sonene kan det ikke settes i verk tiltak som kan skade de aktuelle naturtypene.

Som kjent har kommunene ansvar for å ta vare på viktige naturressurser, naturtyper og arter. Regjeringens forventningsdokument har som målsetting at i all planlegging skal naturgrunnlag og biologisk mangfold sikrest og tas vare på for kommende generasjoner. Kartlegging av biologisk mangfold i kommunene, kartlegging av inngrepsfrie naturområder i Norge (INON), registreringer i Naturbase (DN), Fiskeridirektoratets kartlegging, og andre relevante kartlegginger, for eksempel gjennom HI og Mareano, er etter vår vurdering viktige og gode kilder som kan legges til grunn for vurderingene.

Generelt oppfordrer vi derfor kommunene til å bidra til å ivareta viktige områder for marint biologisk mangfold i all plansammenheng, og at arealbruken innenfor områder hvor det er registrert marine naturtyper blir vurdert. Fortrinnsvis bør alle gyteområder og gytefelt, korallområder, ålegressenger og områder hvor det er registrert levende marine ressurser som er klassifisert som nasjonalt eller regionalt viktige (A- og B-områdene), sikrest mot tiltak som vil medføre høy grad av risiko for skade og/eller ødeleggelse.

Bestandene av kysttorsk, hummer, ål, laks, blålange og vanlig uer er for tiden svake. Årsakene er sammensatte, men et for omfattende fiske, endringer i levevilkårene (lokal forurensing, langtransportert forurensing, klimaendringer etc.), økt predasjon fra bl.a. sjøpattedyr og fugl, og ikke minst menneskenes inngrep i kystsonen er deler av forklaringen. Det er derfor viktig å benytte den kunnskapen som finnes om sammenhengene i det vi mennesker foretar oss og konsekvensene for det marine miljøet.

Vår generelle vurdering er at gytefelt for torsk av nasjonal og regional verdi har stor betydning for ivaretakelsen av kysttorsken, samt for fiskeriinteressene i et større perspektiv. Ivaretakelsen av slike gytefelt i plansammenheng er derfor av stor betydning for Fiskeridirektoratets saksområde. Det samme gjelder for rødlistede fiskearter som vanlig uer og blålange. Slike gyteområder samt gytefelt av nasjonal eller regional verdi, og gyte- og oppvekstområder for rødlistede arter må sikres i planarbeid ved at de synliggjøres i plankartene. Generelt anbefaler vi at også gytefelt av lokal verdi synliggjøres i plankartene (jf. Fiskeridirektoratets karttjeneste).

Gyteområder og gytefelt kan i sjøarealplanen vises som fiskeformål, som hensynssone naturmiljø eller begge deler, jamfør figur 6.20 i veilederen «[Planlegging i sjøområdene](#)» ([regjeringen.no](#)). Hensynssone bevaring *naturmiljø* bør også benyttes i forbindelse med viktige ålegressforekomster. Vi anbefaler at der underformålet fiske dekker et gyteområde eller gytefelt bør bestemmelsen om fiskeområdet opplyse om at området er gyteområde/gytefelt, og at tiltak som kan hindre gytesuksess ikke er tillatt.

Eksempel på bestemmelse til underformål fiske - gyteområde:

«Områdene er gyteområder. I områdene er fiske prioritert foran annen bruk. Innenfor områdene er det ikke tillatt med tiltak som hindrer eller er til ulempe for fiske, eller som kan hindre gytesuksess» (pbl. § 11-11 nr. 3).

Eksempel på retningslinje til hensynssone naturmiljø - gyteområde:

«Sonen er gyteområde/gytefelt for fisk. Hensynet til gytesuksess skal vektlegges ved behandling av søknad om tiltak i sonen. I de tilfellene det vurderes å gi tillatelse til tiltak i sonen, bør det vurderes å sette vilkår om at anleggsperioden skal legges utenom gyte- og larveperioden for fisken» (pbl. § 11-8 bokstav c).

Småbåthavner

Etter vår vurdering bør alle kystkommuner ha en strategi for lokalisering og utbygging av småbåthavner. Fiskeridirektoratet ønsker at småbåthavner plasseres der de forårsaker minst negativ påvirkning på miljøet, og at plassene søkes samlet på færre, større anlegg fremfor å belaste mange områder. I tillegg til de fysiske inngrepene i naturen (mudring, anlegging av bølgedempere, bygging av moloer m.m.), medfører småbåthavner økt belastning på miljøet som følge av utslipp av drivstoff, olje og miljøgifter fra båtene både mens de ligger på sjøen, og i forbindelse med vedlikehold ved utsetting og opptak. Vi ser det som positivt at det etableres felles småbåthavner for å begrense inngrepene i strandsonen, og at det fastlegges en klar strategi for lokalisering av småbåthavner.

Kommunene bør etter vår vurdering stille klare og strenge krav til tiltak for å redusere den negative miljømessige påvirkningen fra båthavner. Vi ser det som naturlig at følgende innføres som vilkår for nyetablering og utvidelse av havner, samt vurderes for alle større eksisterende anlegg:

- *Båthavner med servicebrygge/slipp og sjønære opplagsområder skal være utstyrt med oljeskiller. Dette vil redusere forurensingen fra land til sjø vesentlig.*
- *Det tilrettelegges for kildesortering av avfall i småbåthavnene, og miljøfarlig avfall (batterier, olje, lakk, maling og andre kjemiske produkter) skal tas hånd om på en forsvarlig måte.*
- *Bryggeanlegg og bølgebrytere bør utformes og plasseres med tanke på å opprettholde tilstrekkelig vanngjennomstrømning for å opprettholde god vannkvalitet.*

Fiskeridirektoratet region Midt har følgende konkrete innspill til hver enkelt av kommunene i forbindelse med arbeidet med felles sjøarealplan:

Sykkylven kommune:

I Sykkylven kommune er det registrert 7 områder for passive redskap. Vi vil spesielt nevne områdene Hundeidvik, Sykkylven og Søvikstranda 1 og 2. Disse vurderes til å være av vesentlig regional interesse, og vi ber om at de ivaretas spesielt i planarbeidet.

Det er registrert et lokalt viktig gytefelt for torsk utenfor Tusvika, og et gyteområde for lange og hyse utenfor Søvikstranda.

Som et minimum må nasjonalt og vesentlig regionalt viktige bruksområder, samt regionalt og nasjonalt viktige gytefelt ivaretas på en god måte.

I Naturbase er det registrert tre ålegressamfunn i planområdet til kommunen, samt en rekke større tareskogforekomster. Fiskeridirektoratet er også kjent med at det under fiske med garn er observert glasskoraller på 300 meters dybde ved Rønaset i posisjonen 62° 27.25`N 6° 44.00`E.

Sykkylven kommune har per i dag ingen godkjente akvakulturlokaliteter i sjø. Men det er to søknader om tillatelse til etablering av lokaliteter under behandling (Rønaset og Bugane). For søknaden til Bugane er det gitt dispensasjon fra arealdelen, og det bør avsettes areal i tråd med dette.

Fjord kommune:

Det er registrert ett område for aktive redskap (not) i kommunen. Dette ligger i Tafjorden og er av vesentlig regional verdi. Videre er det registrert 15 områder for passive redskap (garn). Vi vil spesielt nevne områdene Stordalsvika, Blikshammerhaug, Seljurda – Geitvika, Linge – Muri, Vindsneset og Tafjorden. Disse er vurdert til å være av vesentlig regional interesse, og vi ber om at de ivaretas spesielt i planarbeidet. Det er også registrert seks kaste- og låssettingsplasser i kommunen. Alle i Norddalsfjorden og Tafjorden. Låssettingsplassen ved Svarthammaren er vurdert av fiskerne som viktig, og vi ber spesielt om at denne avsettes i plankartet. Vi viser til vår kartløsning Yggdrasil for konkret stedfesting av omtalte registreringer.

Det er registrert et lokalt viktig gytefelt for torsk i Tafjorden, samt et gyteområde for blålange i Norddalsfjorden ved kommunegrensen til Stranda. Blålange (*Molva dypterygia*) står oppført på Norsk rødliste for arter »Rødlista 2021« som EN (Sterkt truet). Vi forutsetter derfor at dette gyteområdet ivaretas og avsettes i plankartet.

Nasjonalt og vesentlig regionalt viktige bruksområder, nasjonalt og regionalt viktige gytefelt, samt gyteområder for rødlistede arter må ivaretas på en god måte.

I Naturbase er det registrert ett ålegressamfunn i kommunen, samt mange større tareskogforekomster. Vi er også kjent med at det under fiske med garn er observert glasskoraller på 300 meters dybde ved Stordalsflua i posisjonen 62° 23.27'N 6° 55.70'E på 300 meters dybde, og i Sunnlyvsfjorden på 200 meters dybde i posisjonen 62° 13.00'N 7° 01.30'E.

Fjord kommune har per i dag to godkjente akvakulturlokaliteter i sjø, samt to på land. Begge sjølokalitetene er matfisklokaliteter for laks, ørret og regnbueørret (Skjortneset II og Vindsneset). Sjølokalitetene må avsettes med nødvendig areal.

Stranda kommune:

I Stranda kommune er det registrert 17 områder for passive redskap (garn). Vi vil spesielt nevne områdene Blikshammerhaug, Fagervikane, Liabygda, Stranda Sør og Uksneset – Lillevika. Disse er vurdert til å være av vesentlig regional interesse, og vi ber om at de ivaretas spesielt i planarbeidet.

Det er registrert et lokalt viktig gytefelt for torsk i indre del av Geirangerfjorden. Videre har Fiskeridirektoratet registrert to gyteområder for vanlig uer (*Sebastes norvegicus*), ved Ytre Åkerneset og Ljøneset, samt et gyteområde for blålange (*Molva dypterygia*) i Norddalsfjorden rundt kommunegrensen mellom Stranda og Fjord kommuner. Begge disse artene står oppført på Norsk rødliste for arter »Rødlista 2021« som EN (Sterkt truet). Vi forutsetter derfor at de tre nevnte gyteområdene ivaretas og avsettes i plankartet.

Som et minimum må nasjonalt og vesentlig regionalt viktige bruksområder, nasjonalt og regionalt viktige gytefelt, samt gyteområder for rødlistede arter ivaretas på en god måte.

I Naturbase er det registrert to ålegressamfunn i kommunen, samt flere større tareskogforekomster.

Stranda kommune har per i dag fire godkjente akvakulturlokaliteter i sjø. Alle er matfisklokaliteter for laks, ørret og regnbueørret. Disse må avsettes med nødvendig areal.

Om innsigelse

Fiskeridirektoratet kan fremme innsigelse i spørsmål som er av nasjonal eller vesentlig regional betydning for fiskeri og tang- og tarehøsting, eller som av andre grunner er av vesentlig

betydning for vårt saksområde. Det er opp til Fiskeridirektoratet å avgjøre om et spørsmål er av nasjonal eller vesentlig regional betydning og begrunne dette.

Oppsummering

Nedenfor følger våre generelle råd og anbefalinger for det som gjelder planlegging i sjø. Veilederen «Planlegging i sjøområdene» (Kommunal og moderniseringsdepartementet 2020) gir utfyllende råd om utredning, kartframstilling og planbestemmelser.

- Vi tilrår generelt at nasjonalt og vesentlig regionalt viktige områder for aktive- og passive redskap tas inn i det juridisk bindende plankartet og inngår i flerbruksformål som inkluderer fiske, eller i særlige tilfeller avsettes spesielt som enbruksområder med arealformål "Fiske" (F).
- Viktige og prioriterte områder for låssettingsplasser må avsettes til enbruk fiskeområder.
- Det er viktig at kjente registreringer av verdifullt marint biologisk mangfold blir ivaretatt.
- Vi anbefaler at det unngås å legge akvakulturområder i gyteområder/gytefelt for torsk og rødlistede arter som uer og blålange. Gyteområder/gytefelt kan avsettes som enbruk fiskeområder eller som flerbruksområder uten akvakultur. De kan også avsettes som hensynssoner, og kan overlappe andre arealformål.
- Som et minimum må nasjonalt og regionalt viktige gytefelt for torsk, samt gyteområder for rødlistede arter ivaretas på en god måte. Disse må avsettes med arealkategorier som inkluderer fiske, men uten aktivitetstyper som kan påvirke disse negativt.
- Vi anbefaler at også gytefelt for torsk av lokal verdi synliggjøres i plankartene. Gjerne med hensynssone naturmiljø.
- Det er viktig at det avsettes tilstrekkelig egnet areal for akvakultur, samt tilstrekkelig areal for eksisterende akvakulturlokaliteter. Akvakulturområdene må være av en slik størrelse at dispensasjonssøknader unngås ved behov for mindre justeringer og endringer av anleggene.
- Generelt anbefaler vi at det avsettes areal for akvakultur som enbruksområder slik at det dekker både overflateanlegget og nødvendige fortøyninger. I de tilfeller det ikke gjøres bør det som et minimum avsettes et visst flerbruksområde der akvakultur inngår rundt enbruksområdet, slik at fortøyningene også dekkes.
- Det må tas høyde for at en enten avsetter tilstrekkelig store areal slik at fortøyningssystemet kan inkluderes i A-området, eller ved at en i retningslinjene til planen presiserer bruken av vannsøyle og bunn ved at fortøyningene kan ha en utstrekning ut over akvakulturområdet på vannflaten.
- Når sjøområdene planlegges bør en sentral målsetting være å ta sikte på at potensialet for fiskeri- og akvakulturnæringen skal kunne utnyttes optimalt, at næringene skal kunne opprettholdes og videreutvikles, samtidig som andre viktige hensyn og interesser ivaretas på en god måte. Det vil være en felles hovedutfordring fremover å videreutvikle, styrke og beholde Møre og Romsdal som det ledende sjømatfylket i landet. Det er derfor viktig at «*Felles Sjøarealplan for Fjord, Stranda og Sykkylven kommune*» inneholder areal for marin verdiskaping.
- Det er viktig at det legges til rette for god og tidlig medvirkning fra både sektormyndigheter og fiskeri- og akvakulturnæringen gjennom hele planprosessen.
- Fiskeridirektoratet region Midt forutsetter at kommunene i planarbeidet gjør en vurdering og kartfesting av de mest verdifulle fiskeri- og akvakulturområdene, og slik arbeider for å legge forholdene til rette for at fiskeri- og akvakulturnæringen har en fremtid i kommunene. Videre at det tas hensyn til fiskeri- og akvakulturnæringens ulike interesser og behov i sjø- og strandsonen, samt til marint miljø. Det må avsettes og ivaretas områder som er i samsvar med dagens bruk, behov og kunnskap, samt tas høyde for fremtidige arealmessige behov.

Henning Larsen

Deres ref:

Vår ref: 2022/16886

Dato: 07.02.2022

Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

SVAR TIL VARSEL OM OPPSTART AV PLANARBEID OG HØRING AV PLANPROGRAM - FELLES SJØAREALPLAN FOR FJORD, SYKKYLVEN OG STRANDA KOMMUNE

Vi viser til deres brev med varsel om oppstart av planarbeid for felles sjøareal for kommunene Fjord, Sykkylven og Stranda, mottatt av oss den 28.01.2022.

Vi har ingen innvendinger til mottatte dokumenter på nåværende stadium i planarbeidet.

Mattilsynet har ingen innvendinger til planarbeidet når det gjelder hensyn til drikkevannskilder, da planen tar for seg areal i og omkring sjø.

Når det gjelder oppdrett av akvakulturdyr, vil vi kunne komme med innspill når forslag til arealbruk er nærmere kartlagt. Vi vil i den anledning gjøre oppmerksom på følgende:

Ved etablering av nye oppdrettslokaliteter for akvakulturdyr eller ved utvidelse av eksisterende akvakulturdyrlokaliteter, skal Mattilsynet godkjenne klarering av lokalisering av disse lokalitetene i henhold til bestemmelser i forskrift 17. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m.

I den forbindelse er det utarbeidet interne retningslinjer i Mattilsynet for anbefalte avstander mellom akvakulturanlegg for akvakulturdyr og mellom slike akvakulturanlegg og andre forhold som kan være av betydning (fiskeslakterier, vassdrag, transportruter med mer).

Det er ikke fastsatt konkrete avstandskrav i kilometer i forskriften. De anbefalte minsteavstandene angitt i retningslinjen er derfor ikke konkrete avstandskrav som alene er avgjørende for om en nyetablering eller utvidelse av et akvakulturanlegg innebærer uakseptabel risiko for spredning av smitte.

Vi tar med viktige anbefalte minsteavstander i retningslinjen, slik at dere kan ta hensyn til disse i videre planarbeid:

Anbefalt minsteavstand på 5 km i sjø til: Fiskeslakterier/tilvirkingsanlegg, akvakulturanlegg for laksefisk, settefisk- og stamfiskanlegg (alle arter) og store notvaskerier som tar imot nøter fra

lokaliteter utenfor det lokale nærområdet. For landbasert virksomhet vurderes avstanden fra plasseringen av inntaks- og/eller avløpsledningen.

Anbefalt minsteavstand på 2,5 km i sjø til: Matfiskanlegg for marine fiskearter, anlegg for fangstbasert akvakultur og viktige lakseførende vassdrag (det siste gjelder anlegg for anadrom fisk).

Anbefalt minsteavstand på 1,5 km i sjø til: Låsettingsplasser i henhold til gjeldende kommuneplan, skjellanlegg og viktige transportruter (farleder) for levende oppdrettsfisk. Når det gjelder låsettingsplasser og skjellanlegg gjelder denne anbefalte minsteavstanden for alle typer akvakulturanlegg.

Storfjorden på Sunnmøre er ikke definert som en viktig transportrute for levende oppdrettsfisk, som nevnt i punktet over.

Vi ber om at vi blir tatt med som høringspart i videre planarbeid med ovenfor nevnte sjøarealplan.

Med hilsen

Håvard Løken Nystøyl
Seniorinspektør/veterinær

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

KYSTVERKET

HENNING LARSEN ARCHITECTS
Postboks 427
0213 OSLO

Vår ref
2021/10766-3

Arkiv nr

Sakshandsamar
Tormod Hjørungnes Engen

Dato
14.02.2022

Fråsegn til varsel om oppstart av planarbeid og høyring av planprogram - Felles Sjøarealplan for Fjord, Stranda og Sykkylven kommuner - Møre og Romsdal fylke

Vi viser til dykkar oversending 21.12.2021 av varsel om oppstart og framlegg til planprogram for ovannemnde planarbeid. Føremålet med planarbeidet er å utarbeide et kunnskapsbasert forvaltningsverktøy og utvikle langsiktige rammer for berekraftig arealbruk, forvaltning og verdiskaping i fjordområda til dei tre kommunane.

Grunnlaget for Kystverket sitt engasjement i planarbeidet

Kystverket er ein nasjonal etat for kystforvaltning, tryggleik og beredskap mot akutt forureining. Kystverket høyrer til under Nærings- og Fiskeridepartementet.

Kystverket tek ansvar for sjøvegen og har fått i oppdrag å bidra til å utvikle eit heilskapleg transportsystem som er sikkert, fremjar verdiskaping, produserer viktige fellesgode for samfunnet og bidreg til omstilling til lågutsleppsamfunnet.

Eit velfungerande sjøtransportssystem samansett av farleier, hamner og hamneterminalar er sær viktig for næringsutvikling langs med kysten og for at norske bedrifter kan gjere avtalar i større handels- og produksjonsnettverk. Viktig også for at personar skal kome seg mellom heim og arbeidsstad.

Kystverket har rettleiing og informasjon om vår rolle i arealplanlegginga på våre [nettsider](#)¹. Her finn ein og styrande dokument som ligg til grunn for vår medverknad i planlegginga etter plan- og bygningslova.

Planarbeidet kan ha konsekvensar for sjøtransporten sine rammevilkår og Kystverket har då rett og plikt til å delta i planlegginga, jf. plan- og bygningsloven § 3-2 tredje ledd.

¹ <https://www.kystverket.no/sjovegen/arealplanlegging/>

Merknader til planprogrammet

Kystverket synest planprogrammet er konsentrert, lettfatteleg og dekkande for det interkommunale planarbeid som førestår for fjordsystemet i dei tre kommunane. Kystverket er særns nøgd med at planprogrammet set fokus på viktige tema som ligg til Kystverket sitt sektoransvar, det seg vere farleier, ferdsle og ankringsområder i kap. 2.2 «Infrastruktur og transport», påverknad av sjøtransport, anlegg for sjønavigasjon og hamneforhold m.m i kap 4.2 om «KU- tema», oljevern, farlei og ferdsle (sjøulykker) i kap 4.4 «Ros-analyse»

Merknader til det føreståande planarbeidet

Planverktøy

Kystverket rår til at det i planleggingsarbeidet vert nytta Kystverket si kartteneste Kystinfo på <https://kystinfo.no/>. Her finn ein sjøkart og stort sett alle sjørelaterte opplysningar som ligg til Kystverket sine sektoromsyn, det seg vere navigasjonsinstallasjonar, farleier, ankringsområde, sjøleidningar, hamner, trafikkmengd og mønster m.v. Også på Kystdatahuset <https://kystdatahuset.no/> finn ein informasjon knytt til Kystverkets si verksemd.

Hamner

Hamner og hamneterminalar er viktige bindeledd mellom land og sjø og for folk og næringstransport langs med kysten. Sjøtransporten er avhengig av at hamner er effektive og tilgjengelege for brukarar som har behov for tenester på/via sjøvegen. I dette ligg det også eit behov for areal til lasting, lossing og lagring, samt terminalar for ulike formål. Det er også viktig at sjøtransporten vert sikra tilstrekkeleg manøvreringsareal rundt aktuelle terminalar/kaianlegg. I det høve vil ein særskilt nemne hamnene/kaiene i sentra på tettstadane Sykkylven, Stranda, Valldal og Stordal, samt cruisehamnene på Hellesylt og i Geiranger.

Naudhamner

Kystverket har i si planlegging av beredskapen på kysten utpeika naudhamner for skip i ulike krisesituasjonar. Innanfor planområdet finn ein 1 slik naudhamn, i Stordalsvika, som det ikkje er naudsynt å bandlegge i arealplan men evt kartfeste som informasjon om ein finn det tenleg. Skip som vert anvist til naudhamner kan stå i fare for å leke og forureine og det kan vere tenleg med avstand til andre brukarføremål i sjøareala.

Farlei og ferdsle

Det er viktig at kommunen legg opp til at framtidig arealdisponering tek høgde for at hovud- og bileiene vert haldne av til sjøverts ferdsle. Transport og ferdsle i farvatnet må ikkje verte hindra av til dømes plassering av fortøyingar, lekterar, oppdrettsanlegg, bruer m.m. Kystverket har ansvaret for farleiene på sjø og installasjonar som kan knytast til desse. Cruisetraffikk av stor tonnasje seglar i leia inn til Geiranger og har ekstra behov for romleg manøvreringsareal.

Hovud- og bilei er fastsett i [Forskrift om farleder](#)² som kjem fram av Kystverket si digitale kartløyning Kystinfo, og skal synast som juridiske samferdelslinjer. Det kan vere formålstenleg å nytte arealformålet farlei som einbruksformål i deler av farleiene. Som til dømes innsegling til trafikkhamner, i tronge farvatn og i områder med høg trafikkteik.

² <https://kystinfo.no/>

I kommunen sitt sjøområde kan det vere tenleg å bruke farlei eller ferdselsformålet for å sikre innsegling til mindre hamner og småbåthamner.

Ein syner elles til kap. 6.4.2 i [Veileder for planlegging i sjøområdene](#)³ som er gitt ut av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i mai 2020.

Ankrings-, opplags- og riggområde

Ankrings-, opplags- og riggområde er områder som dekker både nasjonale, regionale og lokale behov for sikker oppankring og er difor viktig å ivareta i kommuneplansamanheng. For nokre kommunar vil det vere behov for å utarbeide meir detaljerte planar og å sette av konkrete områder til desse formåla. Kystverket rår til ein samla gjennomgang av arealbehovet og at aktuell bruk til dei nemnde formåla vert vurdert i kommuneplanen sin arealdel. Eksisterande ankringsområde innanfor planområdet finn ein knytt til cruisehamna i Geiranger.

Vi ynskjer i tillegg å minne om at det for nye arealformål som til dømes ankrings-, opplags- og riggområder i sjø vil vere nærare krav om konsekvensutgreiing. Det vert og i denne samanhengen synt til plan- og bygningslova § 11-7 nr. 2 og nr. 6.

I sjøkarta finn ein og lokale ankringsplassar markert med eit anker på naturgjevne og i mange høve historisk hevdvunne lokalitetar. Kystverket ser på desse som viktige og oppmodar til at desse vert sikra og opprettheldt for framtidig bruk. Kystverket ber om at ein særskilt ser til at oppdrett/havbruk med tilhøyrande fortøyingar ikkje vert etablert på desse plassane.

Navigasjonsinnretningar

For å halde trygg og sikker ferdsle i farvatnet, er navigasjonsinstallasjonar av vesentleg verdi. Kystverket har eit overordna ansvar for fyrlykter, overettar, stakar, jernstenger m.m. Det må ikkje planleggjast arealbruk som kan kome i konflikt med navigasjonsretteleinga i farvatnet. Det er spesielt viktig at det ikkje vert planlagt tiltak som kan skjerme for seglingssektorane frå fyrlyktene. Innanfor planområdet finn ein 14 navigasjonsinstallasjonar, derav 6 fyrlykter.

Næringsinteresser/arealbruk i sjø

Auka press på sjøområda kan føre til arealkonfliktar mellom ulike interessegrupper, irekna ulike næringsinteresser. Skipsfart, tradisjonelt fiske, akvakultur, natur/friluftsliv m.m. er døme på slike.

Kystverket rår til at kommunen i planprosessen må avklare korleis behova til næringar som nyttar sjøtransport skal identifiserast og slik at omsynet til desse næringane kan verte vurdert opp mot omsynet til næringar som har interesse i å nytte farvatnet til anna enn sjøtransport. Dette kan til dømes vere næringar som vil nytte sjøareala til ulike former for akvakultur, leverandørindustri, kraftproduksjon, turisme, småbåthamn og næringar som har behov for å nytte sjøen til lagring av einingar dei har produsert.

Akvakultur

Kystverket er i samråd med Fiskeridirektoratet særskilt merksam på arealdisponeringa i høve akvakultur. I arealplan kan vere verd å merke seg den todimensjonale arealbruken i sjø, der ulike aktivitetar kan etablerast på same arealflate om dei høvesvis finn stad på sjøbotnen, i vassøyla eller på overflata. Kystverket minner om at anlegga i utgangspunktet ikkje skal kome i konflikt med kvit lyktesektor samt at plasseringa skal være i god avstand frå ankringsområde, farlei, naudhamner og særskilde sikringsområder for kablar og røyr i sjø. Kystverket gjer vidare merksam på at søknad om akvakulturanlegg alltid skal handsamast av Kystverket, jf. hamne- og farvasslova § 14

³ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/planlegging-i-sjoomradene/id2700314/>

Klimatilpassing

Arealdisponeringa til kommunen vil ha følgje for korleis kommunen vert påverka av klimaendringar. Ein klimatilpassa arealplanlegging vil redusere skadeomfanget som følgje av klimaendringar og dra nytte av fordelar som følgje av endringar i klimaet.

Sjøtransporten er avhengig av ein tilfredsstillande maritim infrastruktur for å kunne levere gode og effektive tenester til kundane sine. Maritim infrastruktur er mellom anna farleier, fyr, merker, moloar, hamner og hamneterminalar med tilhøyrande infrastruktur. Klimaendringar knytt til havnivåstigning, vind-, bølge-, og straumtilhøve og erosjon vil gje auka utfordringar for etablering/ dimensjonering og drift/vedlikehald av maritim infrastruktur.

Kystverket vil presisere kor viktig det er at kommunane gjer gode vurderingar knytt til klimaendringar og arealdisponering i planen, irekna konsekvensar for maritim infrastruktur.

ROS/Konsekvensanalyse

Risiko- og sårbarheitsanalyse er ein systematisk framgangsmåte for å omtale og/eller rekne seg fram til risiko for gjennomføring av tiltak i sjøen eller den tilgrensande strandlina. Analysen skal syne alle risiko- og sårbarheitsforhold som har verknad for om sjøarealet er eigna til utbyggingsformål og eventuelle endringar som følgje av planlagt utbygging. Det kan gjennomførast ein grovare kartlegging av risiko og sårbarheitsforholda på dette plannivået. Resultata av ROS-analyse skal innarbeidast i planomtalen/konsekvensutgreiinga.

I kommuneplanen sin arealdel skal ein konsekvensutgreiing omtale verknadane på miljø og samfunn for alle bygge-/anleggsområder. Etablering av tiltak i eller nær sjø som kan få følgjer for tryggleik og framkome i farvatnet skal difor vere med i utgreiingsarbeidet.

Gjennom planmedverkinga vil vurderingar om planforslaget kan gje uheldige konsekvensar for tryggleik og ferdsel i hovud- eller bilei vere sentralt for Kystverket. Vi ønsker difor å minne om at det for område i sjø kan knytast bestemte krav om konsekvensutgreiing til arealformål, jf. plan- og bygningsloven § 11-7 nr. 2 og 6.

Nasjonal transportplan

Det er i planområdet ingen planlagde tiltak i gjeldande Nasjonal transportplan. Vi oppmodar difor kommunen til å spele inn relevante tiltak i sjø eller tiltak knytt til sjøtransporten til Kystverket i samband med rullering av Nasjonal transportplan, eller når kommunen ser eit framtidig utbetningsbehov.

Oppsummering

Kystverket syner til våre faglege råd og innspel i dette brevet som vi ber om vert teke omsyn til i det vidare planarbeidet. Vi ber også om å verte halden orientert i det vidare planarbeidet og bidreg gjerne undervegs med innspel og avklåringar omkring problemstillingar knytt til Kystverket sitt sektoransvar.

Med helsing

Jan Morten Hansen
avdelingsleiar

Tormod Hjørungnes Engen
rådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Eksterne kopimottakere:

Fjord kommune	Postboks 144	6211	VALLDAL
Stranda kommune	Øyna 13	6200	STRANDA
Sykkylven kommune	Kyrkjevegen 62	6230	SYKKYLVEN
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Møre og Romsdal fylkeskommune	Postboks 2500	6404	MOLDE
Statsforvalteren i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE

Henning Larsen
Kobbegate 2
0213 OSLO
Att.Trude Krokenes Lian

Saksbehandlar, innvalstelefon

Jorunn Mittet Eriksen, 71 25 84 10

Fjord, Stranda og Sykkylven kommune

Interkommunal sjøarealplan

Fråsegn til høyring av planprogram og varsel om oppstart av planarbeid

Statsforvaltaren er statens representant i fylket og har fleire roller og oppgåver innan planlegging etter plan- og bygningslova. Ei viktig oppgåve for Statsforvaltaren i kommunale planprosessar er å sjå til at nasjonale og viktige regionale omsyn blir ivaretatt i planarbeidet. Fagområde som miljøvern, landbruk, helse, oppvekst og samfunnstryggleik står sentralt. I tillegg skal Statsforvaltaren sikre at kommunale vedtak i plan- og byggesaker er i samsvar med gjeldande lovverk.

Bakgrunn

Henning Larsen varslar på vegne av Fjord, Stranda og Sykkylven kommune oppstart av planarbeid for Felles sjøarealplan for Fjord, Stranda og Sykkylven kommune. Planprogram er sendt på høyring.

Føremålet med planarbeidet er å utarbeide eit kunnskapsbasert forvaltningsverktøy for kommunane. Gjennom planarbeidet skal det utviklast langsiktige rammar for berekraftig arealbruk, forvaltning og verdiskaping i fjordområda. Sjøarealplanen skal bli ein juridisk bindande plan per kommune på kommuneplannivå.

Statsforvaltaren har ut frå sine ansvarsområde følgande merknader:

Merknad til planprogrammet

Forslag til planprogram er oversiktleg og skildrar mål, tema for utgreiing, prosess og medverknad på ein god måte. Vi har berre nokre få merknader til planprogrammet.

Planprogrammet kunne ha vore tydelegare på detaljeringsgrad for arealbruk. Hovudføremål «bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone» kan delast i underføremåla ferdsel, farlei, fiske, akvakultur, naturområde og friluftsområde kvar for seg eller i kombinasjon.

Om ein vel å bruke hovudføremålet har ein i praksis ikkje gjort ei vurdering av arealbruken. Om ein legg opp til fleirbruk i kombinasjon med søknadsplichtige tiltak, som til dømes akvakultur eller

småbåthamn, må konsekvensutgreiinga omfatte konsekvensane av den valte arealbruken for heile det aktuelle området.

Av planprogrammet går det fram at ein basere seg på eksisterande kunnskap. Vi har ikkje vesentlege merknader til dette, men rår til at ein gjer ei vurdering av om ein har tilstrekkeleg kunnskap om straumtilhøva i Storfjordsystemet, eller om ein skulle ha innhenta meir kunnskap på dette temaet. Ein bør tidleg i prosessen innhente så mykje som mogleg av det som allereie er gjort av straummålingar og sjå om dette er nok til å gje eit godt nok bilde av straumane i fjorden.

Vi ber om at klima og klimatilpassing blir tema i konsekvensutgreiinga, jamfør tabellen i kapittel 4.2 i planprogrammet.

Vi gjer merksam på at ein kan finne viktig informasjon om villfisk og marint biologisk mangfald i databasen Yggdrasil, og ber om at ein også legg til grunn denne i KU for naturmangfald.

Samla verknader

Vi minner om at dei samla verknaden av den interkommunale planen skal vurderast i lys av også andre, planlagde, eksisterande og/eller vedtekne planar eller tiltak i influensområdet, jf. KU-forskrifta § 21. Vurderingar om samla belastning skal også gjerast etter naturmangfaldlova § 10 om økosystemtilnærming og samla belastning.

Planfagleg

Det er veldig bra at kommunane no går saman for å legge til rette for ein heilskapleg forvaltning av Storfjorden.

Eit interkommunalt plansamarbeid gjer det mogleg å sjå ulike arealbehov, nærings- og samfunnsinteresser i samanheng, og gjere vedtak om felles bruk og vern av ressursane. Vi vonar at dette vil gje kommunane eit godt verktøy for å skape eit felles grunnlag og gje rammer for gjennomføring eller vidare kommunal planlegging.

Det ville vore naturleg å få med Ålesund kommune i utarbeiding av sjøområdeplanen. Frå Bjørkeneset mellom Fjord og Ålesund kommune går plangrensa midt i fjorden heilt ut til Hjørundfjorden.

Ein kommuneplan for sjøareala må sjåast i samanheng med arealbruken på land. Vi legg til grunn at allereie vedtekne planar blir nytta som grunnlag for påverknad på ulike føremål. Både eksisterande og framtidige avsette arealføremål må takast omsyn til.

Vi viser til rettleiaren [Planlegging i sjøområdene, utarbeidd av dåverande Kommunal og moderniseringsdepartementet \(mai, 2020\)](#), som gir råd om forvaltninga av kystnære sjøområde ved bruk av plan- og bygningslova.

Kommunane bør gjere ei overordna vurdering av kor det er hensiktsmessig med til dømes småbåthamner eller område for akvakultur. I ein interkommunal plan er det høve til å vurdere alternativ og finne lokalitetane som gir minst konflikt med andre brukarinteresser.

I eit område som er avsett til akvakultur bør det også takast omsyn til behovet for fortøyingar, enten ved at det inngår i arealføremålet eller på anna vis går fram av plankart og føresegner. Det bør også gå fram av føresegnene om plassering av anlegg og kva artar av akvakultur som kan kombinerast, jf.

plan- og bygningslova § 11-11 nr. 7. Vi rår også til at ein vurderer å sette krav til teknologi om dette kan gje betre høve for andre viktige omsyn i området (som til dømes laks- og sjøaure).

For større bygge- og anleggstiltak bør det settast krav om reguleringsplan.

Natur- og miljøvern

Naturmangfald

Naturmangfaldlova kapittel II inneheld alminnelege reglar om berekraftig bruk. Reglane gjeld ved all utøving av mynde som omfattar naturmangfald.

Vi viser til forvaltningsmåla for artar og naturtypar i §§ 4 og 5 i lova. Det overordna målet er at naturtypar, økosystem og artar i norsk natur skal takast i vare.

Det følgjer av naturmangfaldlova § 7 at dei miljørettslege prinsippa i §§ 8 til 12 skal leggest til grunn som retningslinjer ved utøving av offentleg mynde. Dei miljørettslege prinsippa omfattar kunnskapsgrunnlaget (§8), føre-var-prinsippet (§9), prinsippet om økosystemtilnærming og samla belastning (§10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringing skal bærast av tiltakshavar (§11) og prinsippet om miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetode (§12).

Prinsippa er saksbehandlingsreglar som skal sikre at naturmangfald blir vurdert ved utøving av mynde som kan råke natur. Prinsippa skal saman med forvaltningsmåla §§4 og 5, integrerast i vurderingane etter sektorlover og plan- og bygningslova.

Vi viser til regjeringa sine heimesider der de finn rettleiaren «[Naturmangfoldloven kapittel II, Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk, utarbeidd av Klima og miljødepartementet \(2016\)](#)».

Norsk raudliste vart oppdatert i 2021. Ein bør kvalitetssikre at dei databasane ein innhentar informasjon om artar er oppdatert i høve denne lista, slik at verdi og konsekvensgrad blir vurdert rett i konsekvensutgreiinga.

Viktige naturområde kan sikrast med arealføremålet *naturområde*, med tilhøyrande føresegner som gir restriksjonar om bruk av areala for å ivareta naturverdiane. Eit anna alternativ er å markere området med omsynssone *angitt hensynssone* (H560).

Anadrom fisk (laks- og sjøaure)

Statsforvaltaren har medansvar for forvaltninga av laks og sjøaure. Planlegginga må ta omsyn til anadrom laksefisk i Storfjorden.

Oppdatert bestandstilstand for laksebestandar i området inkludert påverknader er å finne i rapporten [Status for norske laksebestander i 2021](#), utarbeidd av *Rapport fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning*. Sjå side 164-165.

Ein del av bestandane av sjøaure i Storfjorden er vurdert i rapporten *Klassifisering av tilstanden til 430 norske sjøørrettbestander* frå 2019, side 44-45. Denne er også utarbeidd av Vitenskapelig råd for lakseforvaltning.

Vitenskapelig råd for lakseforvaltning er i gang med ny rapport for dei sjøaurebestandane som ikkje var med i rapporten over. Det er forventa at denne blir snarleg publisert, og vi ber at også denne blir lagt til grunn for planarbeidet når den er ferdigstila.

Oversikt over alle registrerte anadrome elvar er å finne på <https://lakseregisteret.fylkesmannen.no/>. Trykk på fana «kart» for å sjå alle på ein gong.

Vi har elles lite kjennskap til fiskens bruk av sjøområda. Sjøaure oppheld seg i fjordområda heile opphaldet i sjø og er difor meir utsett for lus enn laks som går langt ut til havs. Det digitale lakseluskartet viser korleis mengde lakselus i fjordområda varierer over tid; <https://www.hi.no/forskning/marine-data-forskningsdata/lakseluskart/html/lakseluskart.html>

Vi nemner også at høgskulen/universitetet i Ålesund har ein del kompetanse på lus i Storfjorden, og det kan vere ein idé å innhente meir kunnskap hos dei.

Landskap

Planområdet omfattar Geiranger-Herdalen landskapsvernområde. Både dette området og Vestlandsk fjordlandskap (same grense for store delar av områda) bør nemnast som datagrunnlag for landskap i tabellen i kapittel 4.2. Verneområde skal i kommuneplanen merkast som bandlagt etter naturmangfaldlova.

Verdsarv

Avhengig av type tiltak kan det vere aktuelt med eige konsekvensutgreiing i verdsarvområde, for tiltak i og utanfor verdsarvområdet som kan gje verknader på verdiane i eit verdsarvområde.

Skildringa av verdsarvområdet i kapittel 2 gir feilaktig bilde av avgrensinga for området. Vi ber om at dette avsnittet omskrivast.

Stiftinga Geirangerfjorden verdsarv har gitt eit fylldig høyringssvar til oppstartsvarselet av sjøarealplanen. Vi viser til deira uttale for nærare omtale om verdiane i verdsarvområdet.

Friluftsliv

Sjøarealplana må ta omsyn til allemannsretten. Det er bra at kartlagde og verdisette friluftsområde skal leggst til grunn for plana. Vi ber også om at FRIDA registreringar som ligg tilgjengeleg i Gis-link blir lagt til grunn for planarbeidet.

Kommunane bør gjere ei vurdering om det er behov for ferdselsregulering av motorisert fartøy, til dømes vasscooter og ferdsel med fartøy i nærleiken av badeplassar, viktige natur eller friluftsområde. Dersom kommunane ønsker å fastsette reglar etter plan og bygningslova om forbod mot motorisert ferdsel, bør sjøareala avsettast til eit føremål som ikkje omfattar ferdsel, til dømes naturområde i sjø, eller kombinert føremål natur og friluftsliv. Slike reguleringar bør sjåast i samanheng med havn- og farvasslova.

Strandsone

Strandsona er av nasjonal betydning og skal forvaltast slik at miljøverdiar og allmenne interesser blir tatt vare på. Det er forventa at klimaendringane vil føre til havnivåstigning og auka hyppigheit av flaum og stormflo. Dette rammar strandsona og gjer det enda viktigare å planlegge på ein balansert og langsiktig måte.

I hundremetersbeltet langs sjø og vassdrag skal kommunen ta særleg omsyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser, jf. plan- og bygningslova § 1-8.

Ein må vurdere ny utbygging i strandsona nøye i høve intensjonen bak byggeforbodet. Kaianlegg og andre tiltak som må ligge i strandsona, må ha ein gjennomtenkt lokalisering og krav til utforming.

Vassdrag

Vi viser til Møre og Romsdal fylkeskommune sine merknader om vassforvaltning, og stiller oss bak dette.

Forureining og støy

Kommunane bør involvere sine eigne vatn- og avløpsetatar, som har oversikt over utsleppshøve og eventuelt gamle deponi. Kunnskap om vasskvalitet, lokale utslepp og forureining er tema som bør vurderast i den interkommunale planen.

Lokalisering av støyande verksemd må vurderast opp mot støyfølsamt bruksføremål i influensområdet, samt viktige natur- og friluftsområde. Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2021 skal ligge til grunn for planarbeidet.

Konklusjon

Vi viser til merknadene og over og ber om at dei vert tekne omsyn til i det vidare planarbeidet. Om det er spørsmål knytt til våre ansvarsområde må de gjerne ta kontakt undervegs i planprosessen.

Med helsing

Jon Ivar Eikeland (e.f.)
fagsjef-plansamordning

Jorunn Mittet Eriksen
rådgivar

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Kopi til:

Norges vassdrags- og energidirektorat Region Vest	Naustdalsvegen 1b	6800	FØRDE
STRANDA KOMMUNE	Øyna 13	6200	STRANDA
Møre og Romsdal fylkeskommune	Fylkeshuset	6404	Molde
Kystverket	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
FJORD KOMMUNE	Postboks 144	6211	VALLDAL
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
SYKKYLVEN KOMMUNE	Kyrkjevegen 62	6230	SYKKYLVEN
FISKERIDIREKTORATET	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
STIFTINGA GEIRANGERFJORDEN VERDSARV	Gjørvaugane 35	6216	GEIRANGER
MILJØDIREKTORATET	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM

Møre og Romsdal
fylkeskommune

RAMBØLL NORGE AS AVD TRONDHEIM
Postboks 9420 Torgarden
7493 TRONDHEIM

Deres ref:	Deres dato:	Vår ref:	Vår saksbehandler:	Vår dato:
	21.12.2021	3287/2022/REGULERINGSPLAN	Synnøve Valle, 71 28 02 39	14.02.2022

Fjord, Stranda og Sykkylven kommune - detaljregulering - reguleringsplan - felles sjøarealplan – uttalelse til oppstart

Fylkeskommunen utgjør det regionalpolitiske nivået i det norske styringssystemet. Fylkestinget er øverste myndighet.

Fylkeskommunen er på vegne av staten delegert forvaltningsmyndighet blant annet innenfor samferdsel, kulturminnevern, vannressursforvaltning, naturressursforvaltning og friluftsliv, men har også viktige roller som pådriver for regional utvikling og som tjenesteleverandør innen kultur, utdanning, tannhelse og samferdsel.

[Fylkeskommunens planverk](#) er, sammen med lover, forskrifter og retningslinjer styrende for hvordan de ulike rollene og oppgavene blir samordnet og løst, også når vi er høringspart i ulike saker.

Fylkeskommunen har ansvar for drift og gjennomføring av [regionalt planforum](#). Vi råår til at alle kommuneplaner blir lagt fram og drøfta der, før vedtak om offentlig ettersyn.

INNLEDNING

Saka gjelder forslag til planprogram for sjøarealplan for Fjord, Stranda og Sykkylven kommuner. Målet er å utarbeide et kunnskapsbasert forvaltningsverktøy for kommunene. Gjennom planarbeidet skal det utvikles langsiktige rammer for bærekraftig arealbruk, forvaltning og verdiskapning i fjordområdene. Sjøarealplanen skal bli en juridisk bindende plan på kommuneplannivå.

MERKNADER TIL PLANPROGRAMMET

Planfaglige merknader

Vi ser svært positivt på at det utarbeides en sjøarealplan for de tre kommunene. Både Fjord og Sykkylven kommuner har eldre sjøarealplaner og det er behov for oppdatering.

Forslaget til planprogram er systematisk og greitt og beskriver mål, beskrivelse av tema for planarbeidet, prosess, medvirkning og konsekvensutredning. Et forslag til forbedring kunne være at planprogrammet var mer tydelig på metoder og behovet for nye utredninger.

Vi er kjent med at Ålesund og Giske arbeider med en tilsvarende plan og det ville ha vært en fordel om disse planene ble sett i sammenheng.

Vi forutsetter at sjøarealplanen følger opp arealformål som allerede er avklart og bekrefta i godkjente kommuneplaner. I utarbeidinga av planen anbefaler vi at plankart, tegnforklaring og bestemmelser har ei god oversikt over hvilke områder som er nye og eksisterende.

Samferdsel

Sjøarealplaner berører i hovedsak sjøområder, men kan likevel berøre trafikale forhold på land og offentlige veger som for eksempel brusamband, ferjekaier og ferjefarlei. Arealbruken som skal planlegges på sjøsida må vurderes og sees i sammenheng med behovet for tilkomstløsninger fra landsida i forhold til eksisterende vegnett og eventuelt nye veger. Nye lokaliteter og utvidelse av eksisterende areal må utredes, og behov for infrastruktur som for eksempel avkjørsel fra offentlig veg, veger og parkeringsareal må vurderes og omtales.

For en mest mulig forutsigbar planlegging må vurderingstema «Infrastruktur» være et viktig tema i planforslaget, samt et utredningstema i konsekvensutredningen, for eksempel under overskrift «2 Beskrivelse av utvalgte tema for planarbeidet» og «2.2 Infrastruktur og transport» i planprogrammet. Dette med hensyn til trafikksikkerhet og at etableringer og utvida bruk vil få virkninger i form av tilkomstløsninger fra landsida og behov for infrastruktur som for eksempel kjøretilkomst fra offentlig veg, parkeringsareal m.v.

Følgende undertema vil være relevante:

- Kommunene sine planer for trafikksikkerhet
- Rammeplan for avkjørsler og differensierte byggegrenser langs fylkesveg, vedtatt 15.06.2020 av fylkestinget
- Tilgjengelighet for kollektiv
- Forholda for mjuke trafikanter (eksempel kryssing av fylkesveg)
- ÅDT, fartsgrense, ulykker/ulykkespunkt/ulykkesstrekning, belysning, vintervedlikehold

Vi viser til Statens vegvesen sin kartbaserte innsynsløsning vegkart.no som gir innsyn i data fra Nasjonal vegdatabank (NVDB). Andre tilgjengelige utredninger og informasjonsgrunnlag vil være:

- Fylkesstrategi for samferdsel, lenke <https://mrfylke.no/om-oss/planar-planarbeid-og-hoeyringar/fylkesstrategiar>
- Rammeplan for avkjørsler og byggegrenser, lenke: <https://arcg.is/iuf010>
- Vegkart, lenke: www.vegart.no

Vi gjør oppmerksom på at konflikt mellom sjøarealplan og fylkeskommunen sine samferdselsprosjekt og ferjefarlei, og ellers manglende vurderinger kan medføre innsigelse til planforslaget.

Kulturarv

Sjøarealplaner berører ikke direkte kulturminner, men arealbruken i sjø må likevel vurderes opp mot kulturminne på land. De fleste kjente kulturminnene fra både forhistorisk og nyere tid ligger på land, og vil i utgangspunktet ikke komme i direkte konflikt med bruk av sjøarealene. Likevel vil sjøarealet være i influensområdet for estetiske og visuelle konsekvenser, kanskje også støy og forurensning og generell aktivitet for ferdsel og opphold. Slik kan arealbruk på sjø virke skjemmende på kulturminne- og kulturmiljø på land. Tiltakstype og driftsform kan også kunne påvirke omgivelsene og opplevelsen av kulturmiljøer negativt. Dette må konsekvensutredningen ta hensyn til.

Konsekvensutredningen må omtale den visuelle effekten tiltak vil ha på kulturlandskapet med både lokale (se kommunenes kulturminneplaner), regionale og nasjonalt viktige kulturminner og kulturmiljø. At arealbruk på sjø kan utløse behov på land må synliggjøres. Et eventuelt behov for infrastruktur på land, utlyst av arealbruk på sjøen, kan medføre direkte eller indirekte konflikt med kulturminner på land, og/eller krav om arkeologisk registrering, jf. Kulturminnelova, § 9. Forholdet mellom automatisk freda kulturminner på land og tiltak i sjø må på samme måte avklares når det kommer til reguleringsplan eller tiltakssøknad. Vi vil da vise til Kulturminnelova, §§ 9 og 10. Det er viktig at konkrete tiltak blir godt synliggjort slik at det er mulig å vurdere om slike saker kan påvirke eksisterende kulturminner på land, og om det vil være behov for arkeologiske registreringer.

For å unngå konflikter mellom kulturminner på land og tiltak i sjø anbefaler vi at dere i samråd med oss nytter hensynssoner omkring viktige kulturmiljøer i kommunene. Hensynssoner i sjø må eventuelt tilpasses hensynssoner i planer på land. Ta eventuelt kontakt for nærmere rådgiving.

Vårt forslag er slik for hensynssone er: H_570 "Bevaring kulturmiljø": "Omsynssone gjeld regionalt og nasjonalt viktige kulturmiljø. Det er viktig å oppretthalde den visuelle opplevinga av landskapet som grunnlag for kunnskap og oppleving, med vekt på tilhøvet mellom kulturminna og landskapet i kring. Før tiltak setjast i verk, skal saka leggast fram for regional kulturvernmynde for vurdering i forhold til visuell og faktisk påverknad. Dette gjeld tiltak både på vassflate, i vassøyle og på sjøbotn. Det gjeld også endring eller flytting av eksisterande anlegg og forankringar."

Hensynssone H_730 "Bandlegging etter lov om kulturminne" er bare aktuell dersom planen inkluderer areal eller objekt som er verna etter kulturminnelova. Det må fastsettes bestemmelser ut fra hvilke hensyn som er nødvendige. Det er også en forutsetning at konsekvensutredningene er tydelig dersom planforslaget legger opp til arealbruk som kan påvirke kulturminnene.

Planprogrammet viser til verdensarvstatusen og poengterer at alle tiltak i sjøarealet må vurderes opp mot bevaring av verdensarvstatusen og området sine universelle verdier. Her er det særskilte krav til utredninger av konsekvenser. Vi viser til en ny veileder om konsekvensutredninger i verdensarvområder som kommer i løpet av februar og ber om at den blir tatt i bruk i det videre planarbeidet. Ta kontakt med kulturavdelinga for eventuelle flere opplysninger.

Vi gjør oppmerksom på at konflikt mellom sjøarealplan og kulturminne/miljø på land, og elles manglende vurderinger knytt til kulturminner kan medføre innsigelse til planforslaget.

Vannforvaltning

Regional plan for vassforvaltning i Møre og Romsdal vassregion 2022 - 2027 ble godkjent i Fylkestinget i desember, og skal behandles av Kommunal- og distriktsdepartementet i mars 2022. Regional vassforvaltningsplan setter miljømål i vannforekomster i kyst, vatn og vassdrag og hovedmålet er god økologisk og kjemisk tilstand i løpet av planperioden. Miljømåla danner grunnlaget for hvordan vi skal sikre vannressursene våre mot forringing. Det er bra at dokumentet nevner regional vannforvaltningsplan under regionale føringer.

Vann har også fått en tydeligere plass i «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023». Mer informasjon finner du [HER](#). 19. mars 2019 kom i tillegg [nasjonale føringer for vannforvaltninga](#) og bør omtales i dokumentet. Her er det lagt tydelige føringer for kommunens arbeid innafor avløp, drikkevann og landbruk m.m. I

tillegg skal vannforvaltning bli ivarettatt i kommunal arealplanlegging der det går fram av føringene at «Kommunene har en særlig viktig rolle i vannforvaltningsarbeidet. Det lokale arbeidet i vannområdene er et viktig grunnlag for det påfølgende regionale arbeidet, og muliggjør lokal forankring og medvirkning, samt innhenting av lokal og erfaringsbasert kunnskap. Kommunene besitter ofte førstehåndskunnskap om vannforekomstenes tilstand og påvirkninger. De er myndighet med ansvar for å treffe vedtak om gjennomføring av tiltak innen drikkevann og avløp, overvannshåndtering, landbruksforvaltning, arealforvaltning og forurensning. Videre er kommunens arealplanlegging svært viktig for å nå målet om god tilstand i norsk vann. Gjennom arealplanleggingen kan kommunen sette restriksjoner på arealbruken for å ivareta naturmiljøet i og langs vassdrag, innsjøer, fjorder og sjøområder, herunder vannmiljø. Det er svært viktig at disse virkemidlene tas aktivt i bruk i kommunenes arealplanlegging for å nå målet om god tilstand i norsk vann. Kommunene vil på denne bakgrunn være sterkt involvert i arbeidet i vannregionutvalget og særlig arbeidet i vannområdene.»

Vannforvaltningsplanen skal legges til grunn for virksomheten til regionale organer og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i samsvar med pbl. § 8-2 og vassforskrifta § 29. Man skal som hovedregel ikke gi tillatelse til nye inngrep eller ny aktivitet som medfører at miljømål ikke blir oppnådd, eller at tilstanden blir dårligere. Gir kommunen tillatelse til tiltak som kommer i konflikt med miljømål, må kommunen behandle tiltaket etter vannforskrifta § 12.

Under kapittel 2.3 bør vurdering av påvirkning på økologisk og kjemisk tilstand etter vannforskriften inn.

Under kapittel 4.2 er det positivt at påvirkning på vannmiljø er omtalt, og at vannforvaltningsplan, vann-nett og dialog med vannområdekoordinatorer er omtalt som datagrunnlag.

INNSPILL TIL PLANARBEIDET

Samferdsel

Pågående samferdselsprosjekt

Det må bli tatt hensyn til arealinteressene/-behova i forbindelse med pågående og nye samferdselsprosjekt. Dette gjelder blant annet bru- og ferjekaiprosjektene til fylkeskommunen, men også framtidige fjordkryssinger. Nye lokaliteter og utvidelse av eksisterende bruk av sjøareal må ikke komme i konflikt med pågående og nye samferdselsprosjekt. Ta kontakt med fagsaksbehandler for å få ei oversikt over pågående og nye samferdselsprosjekt som står på fylkeskommunen sitt investeringsprogram.

Gjeldende planer - samferdselsområdet

Allerede godkjente reguleringsplaner som gjelder samferdselsområdet, for eksempel veger, bruer, hurtigbåt- og ferjekaier må legges inn med hensynssone H_910, og bli sikra i bestemmelsene. Vedtatte kommunedelplaner må enten utelates som "hvite" i planen, eller implementeres uten endringer. I planomtalen må det gå fram hvordan dette er håndtert og hvilke planer det gjelder ("rammer for planlegginga").

Farlei for ferjetrafikk

Farlei for ferjetrafikk må legges inn som hensynssone/arealformål farlei med bestemmelse som sikrer at framkommelighet for ferjeforbindelsene blir tatt vare på. Det må ikke legges opp til arealbruk på sjø som kan komme i konflikt med ferjefarleia. Vi minner også om at ferjer har en egen sikkerhetssone som det må tas hensyn til.

KONKLUSJON

Vi viser til merknadene over og ber om at disse blir tatt med i det videre arbeidet med planen.

Med helsing

Johnny Loen
plansamordner

Synnøve Valle
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever derfor ikke signatur

Fagsaksbehandler

Samferdsel: Rådgiver Ida Sigerseth, tlf. 71 28 05 48 og rådgiver Lisa Enstad, tlf. 71 28 05 40

Automatisk freda kulturminne: Rådgiver/arkeolog Susanne Busengdal tlf. 98 63 17 74

Kopi:

Fjord, Stranda og Sykkylven kommuner

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

Statens vegvesen

Kystverket

Fiskeridirektoratet

NVE

Mattilsynet

Henning Larsen
Postboks 427 Skøyen
0213 OSLO

Vår dato: 14.02.2022

Vår ref.: 202120185-2

Deres ref.:

Saksbehandler: Ole-Jakob Sande
22 95 95 45/ojs@nve.no

NVEs innspill til varsel om oppstart og høring av planprogram for felles sjøarealplan for Fjord, Stranda og Sykkylven kommune

Vi viser til e-post 21.12.2021. Saken gjelder varsel om oppstart og høring av forslag til planprogram for felles sjøarealplan for Fjord, Stranda og Sykkylven kommuner. Formålet med planarbeidet er å utarbeide et kunnskapsbasert forvaltningsverktøy for kommunene. Gjennom planarbeidet skal det utvikles langsiktige rammer for bærekraftig arealbruk, forvaltning og verdiskapning i fjordområdene.

Om NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med innsigelseskompetanse innenfor saksområdene flom-, erosjons- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE har også ansvar for å bistå kommunene med å forebygge skader fra overvann gjennom kunnskap om avrenning i tettbygde strøk (urbanhydrologi). NVE gir råd og veiledning om hvordan nasjonale og vesentlige regionale interesser innen disse saksområdene skal tas hensyn til ved utarbeiding av arealplaner etter plan- og bygningsloven (pbl).

NVEs konkrete innspill

Naturfare

Slik vi leser planprogrammet skal planen utarbeides som er kommunedelplan som skal gjelde for de tre kommunene. For kommuneplannivået er det tilstrekkelig at fare blir utredet og hensyntatt på aktsomhetsnivå, og vi viser til aktsomhetskarta som er tilgjengelig i NVE Atlas. Dersom planen skal legge til rette for tiltak uten krav om reguleringsplan, må reell fare avklares på siste plannivå. Vi viser til [rundskriv H5/18 om Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling](#) kap. 2.11.1 fra Kommunal- og distriktsdepartementet (tidligere Kommunal- og moderniseringsdepartementet). For områder der reell fare er avklart, anbefaler vi å regulere det som hensynssone i plankartet med tilhørende bestemmelser.

Fare for flodbølge som sekundær virkning av fjellskred

Hele planområdet er utsatt for flodbølgefare som sekundær konsekvens av fjellskred i ustabile fjellparti. Det er kartlagt flere objekt med ustabile fjellparti som har konsekvens for planområdet, og Åkneset i Stranda og Hegguraksla i Fjord kommune blir kontinuerlig overvåket av NVE. Informasjon om virkninger av eventuelle fjellskred er tilgjengelig i [NGI rapport 20051018-00-1-R](#) revidert 21.02.2011.

Dersom planen skal legge til rette for utbygging i område som er utsatt for flodbølgefare, og sikkerheten ikke er tilstrekkelig etter byggt teknisk forskrift (TEK17) § 7-3, må planen utarbeides etter unntaksregelen i TEK17 § 7-4.

I arbeidet med Risiko- og sårbarhetsanalysen (ROS) må alle vilkårene i unntaksregelen TEK17 § 7-4 avklares. Dere finner mer informasjon om unntaksregelen i Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) sin veileder til TEK17 kapittel 7 «*Sikkerhet mot naturpåkjenninger*».

Grunnforhold

NVE anbefaler også at det i arbeidet med ROS-analysen blir gjort vurderinger av grunnforholda både på land og i sjøen for tiltaka som planen skal legge til rette for. NVEs veileder [1/2019 Sikkerhet mot kvikkleireskred](#) omtaler i kapittel 2.8 aktsomhet i strandsona. Skred i sjø kan utløses i alle typer løsmasser og det kan være svært vanskelig å se konsekvensene av en lokal overbelastning i sjø. Det må derfor alltid gjøres grunnundersøkelser og geoteknisk detaljprosjektering for å vurdere skredfare og stabilitet for tiltak i strandsonen. NVE anbefaler at bestemmelsene til planen setter krav om slik avklaring.

Skredfare i bratt terreng

Områda med mulig skredfare er vist på aktsomhetskarta i NVE Atlas. Vi gjør oppmerksom på at aktsomhetskarta i utgangspunktet kun vurderer område på land, og det må avklares hvor langt ut i sjøen eventuelle skred vil utgjøre en mulig fare.

Energianlegg for eventuell ny industri

Ny industrietablering vil kreve kraftforsyning. Det er derfor viktig at kommunen eller industriaktøren tar kontakt med det lokale nettselskapet for å avklare kraftforsyningen i området. For å bli tilknyttet, kan kraftkrevende industri utløse større eller mindre tiltak i nettet, og dette kan være konsesjonspliktig. Det er NVE som behandler konsesjonssøknader for tilknytning av ny industri og andre nettiltak etter energiloven. Energianlegg er unntatt plan- og bygningsloven. Både selve nettilknytningen av et industriområde og eventuelt utbedringer av strømmettet forøvrig som følge av tilknytningen, er konsesjonspliktig og behandles av NVE. Det er viktig at kommunen eller

industriaktørene er klar over at tiltak i overliggende nett som er nødvendig for å tilknytte industrien, kan berøre andre kommuner og fylker enn der industriområdet etableres. En må regne med at nettselskapets utredning av kraftforsyning og påfølgende konsesjonsbehandling i NVE er tidkrevende prosesser, da det er mange interesser som skal ivaretas. For at NVE skal ta en konsesjonsøknad om tilknytning av industri til behandling, må det som minimum være avklart [følgende](#):

- Området må være avsatt til industri eller annet egnet arealformål i kommuneplanens arealdel, eller regulert til formålet. I saker om nettilknytning vil NVE i tillegg måtte gjøre konkrete vurderinger av realismen i prosjektet før vi tar saken til behandling, knyttet til behov for tillatelser etter annet lovverk, lokale forhold m.m.
- Nettselskapet må ha vurdert om tilknytningen av forbruket er driftsmessig forsvarlig, eller om det er behov for investeringer i regional- eller transmisjonsnettet for å knytte til forbruket. Dokumentasjon må vedlegges søknaden.
- Dersom det ikke er driftsmessig forsvarlig å knytte til forbruket, må en utredningsavtale med nettselskapet ligge vedlagt søknaden, inkludert en aksept fra kunden som ønsker å tilknyttes om å betale utredningskostnader.
- Om tilknytningen av nytt forbruk krever store investeringer i regional- eller transmisjonsnettet, som nye ledninger og transformatorstasjoner, vil NVE kunne kreve en samtidig behandling av søknadene.
- Dersom selskaper som ikke allerede er nettkonsesjonær søker om en større nettutbygging for å tilrettelegge for industriutvikling, vil NVE som en del av behandlingen kunne kreve energiutredninger i medhold av forskrift om energiutredninger fra det regionale kraftsystemutredningsansvarlige nettselskapet, for å se hvordan de omsøkte nettanleggene henger sammen med resten av nettutviklingen og kraftsystemet i området.

Energiforsyning til oppdrettsanlegg

De elektriske anleggene kan være konsesjonspliktige etter energiloven § 3-1. En konsesjon er en tillatelse til å bygge, eie og drive et spesifikt elektrisk anlegg, og er nødvendig for å kunne bygge og/eller drive et konsesjonspliktig anlegg. Dersom nettanlegget er konsesjonspliktig, må søknad om konsesjon sendes NVE i god tid før anlegget planlegges idriftsatt.

Å bygge, eie og drive høyspente nettanlegg krever alltid konsesjon. Et høyspent nettanlegg er et anlegg med spenning over 1000 V.

Lavspente nettanlegg er anlegg med spenning 1000 V og under. NVE krever ikke konsesjon for å eie, bygge og drive lavspente ledninger fra tilknytningspunkt og ut til en flytende installasjon (i saltvann), dersom enkelte krav er oppfylt. Hvis ikke alle kravene er oppfylt,

må tiltakshaver søke NVE om konsesjon. For mer informasjon viser vi til NVEs nettsider for [søknader om konsesjon](#) for elektrifisering av oppdrettsanlegg.

Generelle råd

For å få en fullstendig oversikt over hvordan dere kan ta hensyn til våre tema i reguleringsplanen anbefaler vi dere å bruke våre [internettsider for arealplanlegging](#). Her er informasjonen og veiledningen lagt opp etter plannivå. Vi vil særlig vise til [Kartbasert veileder for reguleringsplan](#). Veilederen leder dere gjennom alle våre fagområde, og gir dere verktøy og innspill til planarbeidet. Den som utarbeider planen, har ansvar for at disse interessene blir vurdert i planarbeidet.

NVEs oppfølging av planarbeidet

Dersom planen berører NVEs saksområder, skal NVE ha tilsendt planen ved offentlig ettersyn. I plandokumentene må det gå tydelig fram hvordan de ulike interessene er vurdert og innarbeidet i planen. Alle relevante fagutredninger innen NVEs saksområder må være vedlagt planer som sendes på høring til NVE. Vi ber om at alle plandokument blir sendt elektronisk til NVE.

NVE prioriterer å gi innspill og uttalelser til reguleringsplaner der det bes om faglig bistand til konkrete problemstillinger. Etter en faglig prioritering gir vi bistand til de kommunene som har størst behov.

Ta gjerne kontakt på e-post eller telefon ved konkrete spørsmål om NVEs saksområder.

Med hilsen

Øyvind Leirset
seksjonssjef

Ole-Jakob Sande
senioringeniør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Mottakerliste:

Henning Larsen

Kopimottakerliste:

FJORD KOMMUNE
Møre og Romsdal fylkeskommune
STATSFORVALTAREN I MØRE OG ROMSDAL

Stranda kommune
SYKKYLVEN KOMMUNE